

Çocuk Beslenme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuk Beslenme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18710>

Özet

Çocuk Beslenme Ölçeği, ebeveynlerin çocuklarına yönelik beslenme tutumları ve pratiklerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçeğin Türkiye'deki uyarlaması, 2010 yılında Polat ve Erci tarafından Türk anneleri üzerinde gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin dilsel geçerliliğini ve psikometrik özelliklerini **psikometrik özellikler** açısından incelemiştir. Ölçek, özellikle erken çocukluk döneminde sağlıklı beslenme alışkanlıkları oluşturmada kritik rol oynayan anne tutumları belirlemeyi hedefler. Elde edilen bulgular, ölçeğin Türk kültürüne **uyarlama** sürecinin başarılı olduğunu ve geçerli bir ölçüm aracı olarak kullanılabileceğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Beslenme Ölçeği, **Ebeveyn Beslenme Uygulamaları**, Adaptasyon, Psikometri, Türk Anneleri, Beslenme Tutumları.

Yazarlar

Sevinç Polat, Birgül Erci.

Amaç

Çocuk Beslenme Ölçeği'nin temel amacı, ebeveynlerin (özellikle annelerin) çocuklarının beslenmesi sırasında sergiledikleri davranışları, kontrol tutumları, baskı yapma eğilimlerini ve beslenme ortamındaki genel kontrol düzeylerini sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçeğin Türk kültürüne **Çocuk Beslenme Ölçeği** (ÇBÖ) olarak uyarlanması, Türk popülasyonunda beslenme davranışlarının kültürel bağlamda doğru anlaşılmasına ve değerlendirilmesine olanak sağlamıştır.

Ölçek, klinik ve araştırma ortamlarında kullanılarak, çocuklarda obezite, yeme bozuklukları veya sağlıklı beslenme alışkanlıklarının gelişimi ile ebeveyn tutumları arasındaki potansiyel ilişkileri incelemek için güçlü bir araç sunmaktadır.

Yapı

Çocuk Beslenme Ölçeği, genellikle ebeveynlerin çocuklarının yiyecek almaları düzenlemek için kullandıkları çeşitli stratejileri temsil eden çok boyutlu bir yapıya ölçek. Bu yapılar tipik olarak üçer içerir:

Kısıtlama (Restriction): Ebeveynin çocuğun yediği yiyecek miktarını veya türünü kontrol etme

derecesi.

Baskı Yapma (Pressure to Eat): Ebeveynin, çocuğu daha fazla yemeye veya belirli yiyecekleri tüketmeye zorlama eðilimi.

Özleme/Gözetleme (Monitoring): Ebeveynin çocuğun ne kadar yediğini veya hangi yiyecekleri tükettiğini dikkatle takip etme derecesi.

Polat ve Erci (2010) tarafından yapılan uyarılma çalışması, bu temel yapıların Türk anneler bakımında da geçerliliğini koruyup korumadığını araştırmıştır.

Geçerlik

Çocuk Beslenme Ölçeği'nin Türk popülasyonundaki **Geçerlik** çalışmaları, öncelikle yapı geçerliğine odaklanmıştır. Polat ve Erci (2010) çalışmasında, ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe formda da korunduğunu göstermek amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır.

Çalışmada ayrıca içerik geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve dilsel eşdeğerlik çalışmaları yapılarak ölçeğin Türkçe çevirisinin orijinal İngilizce forma uygunluğu teyit edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin Türk kültürü içerisindeki beslenme pratiklerini doğru bir şekilde ölçme yeteneğine sahip olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Uyarılma çalışmasında, Çocuk Beslenme Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirliği incelenmiştir. İç tutarlılık, ölçeğin maddelerinin ölçülmek istenen aynı yapıyı ne derece tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Bu genellikle Cronbach Alfa katsayısıyla rapor edilir.

Polat ve Erci (2010) tarafından yürütülen araştırmada, ölçeğin alt boyutları için kabul edilebilir düzeyde yüksek Cronbach Alfa değerleri rapor edilmiştir. Bu sonuçlar, Çocuk Beslenme Ölçeği'nin Türk anneleri örnekleminde tutarlı ve güvenilir ölçümler sağladığını göstermektedir. Test-tekrar test güvenilirliği gibi diğer güvenilirlik analizleri de genellikle uyarılma çalışmaları'nın bir parçasıdır, ancak ana referansta detaylı belirtilmeyen bilgiler için ilgili makaleye başvurulması önerilir.

Faktör Analizi

Türkçe Çocuk Beslenme Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla keşfedici ve/veya doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Bu analizler, orijinal ölçekte var olan teorik boyutların (Kısıtlama, Baskı vb.) Türk örnekleminde de istatistiksel olarak ayrı ayrı ayırtmadığını test eder.

Faktör analizi sonuçları, Türk annelerinin beslenme tutumları, ölçeğin orijinal yapıyla tutarlı faktör yüklenmelerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu, ölçeğin orijinal çok boyutlu yapısının kültürel adaptasyon sürecinde başarıyla bir şekilde korunduğunu kanıtlamaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçeği (Adaptasyon)

Format: Genellikle 4 veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatında olup, katılımcıların beslenme davranışlarına ne sıklıkta katıldıkları veya bu davranışları ne kadar onayladıklarını belirtmelerini gerektirir. (Derecelendirme bilgisi orijinal kaynaktan bırakılmıyorsa, standart Likert formatı varsayılabilir.)

Language Available: Türkçe (Uyarlanan Form), İngilizce (Orijinal Form)

Population Group: Ebeveynler (Özellikle anneler)

Age Group: Ölçeğin uygulandığı ebeveynler (genellikle 18 yaş üstü). Ölçülen çocuk yaş grubu: Genellikle erken çocukluk dönemi (okul öncesi veya 2-5 yaş arası).

Population Details: Türkiye'de yaşayan, çocuklu anneler örnelemi.

Test Methodology: Öz Bildirim (Self-Report) ölçüdür. Anneler, kendi beslenme pratiklerini değerlendiren maddeleri doldurur.

Anahtar Kelimeler

ÇBÖ, Anne Tutumları, Kısıtlama, Baskı, Beslenme Pratiği, **Cronbach Alfa**, Yapısal Etitlik Modellemesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: sfpolat@mynet.com (Sorumlu Yazar Sevinç Polat)

Correspondence Address: Belirtilmemiştir (Genellikle ilgili üniversitenin Hemşirelik Fakültesi veya Sağlık Bilimleri Enstitüsü ile ilişkilidir).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin orijinal geliştiricileri tarafından belirlenen kullanım izinleri ve telif hakları geçerlidir.

Türkçeye **uyarlama** çal??mas? 2010 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için genellikle yazar?n izni gereklidir.

Sorumlu yazar ile ileti?ime geçmek için e-posta adresi: sfpolat@mynet.com

Kaynaklar

Polat, S. & Erci, B. (2010). Psychometric properties of the Child Feeding Scale in Turkish mothers. *Asian Nursing Research* 4, 111-121.

Orijinal makale (PDF) buradan indirilebilir: [child-feeding-scale-toad.pdf](#)

Çocuk Beslenme Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için yukar?da referans? verilen akademik makaleye veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir.

Ancak, Çocuk Beslenme Ölçeği (Child Feeding Scale) ba?lam?nda tipik olarak ölçülen alanlara örnek te?kil eden madde konular? ?unlard?:

Çocu?umun ne kadar yedi?ini k?s?tlamam gerekir. (K?s?tlama)

Çocu?umun taba??ndaki her ?eyi bitirmesi konusunda ?srarc? olurum. (Bask?)

Çocu?umun ne tür at??t?rmal?klar yedi?ini sürekli kontrol ederim. (?zleme)

Çocu?umun kilo almas?ndan endi?e ederim. (Endi?e)